

Past - Present - Future

REGIONÁLNÍ ARGUMENTAČNÍ DOKUMENT

Regional Argumentation Paper

05 2017

D.T1.3.1

Období realizace: 2

PP 5, Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s. (KSMASKK)

Tradiční řemesla Bernard, z.s.
baskova@statek-bernard.cz

OBSAH

1. Abstrakt.....	4
2. Úvod.....	4
3. Stávající stav v regionu a příležitosti k rozvoji	5
3.1 Kritická analýza stávajícího stavu	5
3.1.1 Průmysl v oblasti MAS Sokolovsko.....	5
3.1.2 Průmysl v oblasti MAS Vladař	5
3.1.3 Průmysl v oblasti MAS 21	6
3.1.4 Průmyslová kultura a kreativní průmysl.....	6
3.1.5 Vzdělávací systém.....	7
3.1.6 Závěr kritické analýzy	7
3.2 Co může zaměření na průmyslovou kulturu změnit?	7
3.3 Čeho průmyslová kultura nedosáhne?	8
3.4 Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s.	8
4. Argumenty pro rozšíření živé průmyslové kultury	10
4.1 Průmyslová kultura jako základ pro tvorbu regionální identity.....	10
4.2 Průmyslová kultura jako nástroj pro zatraktivnění technických oborů a zvýšení kvalifikovanosti žáků	10
4.3 Průmyslová kultura podporuje rozvoj kreativního myšlení v prostředí průmyslu	11
4.4 Průmyslová kultura může pomoci zatraktivnit region pro turismus.....	11
4.5 Průmyslová kultura pomáhá vytvářet sítě spolupráce mezi subjekty spojenými s průmyslem	13
5. Východiska pro naplnění plánů	14
5.1 Jaké zdroje potřebujeme?	14
5.2 Jaké zdroje již máme?.....	14
5.3 Záměry k realizaci.....	14
5.4 Kooperační partneři.....	15
6. Závěr	16
7. Kontext projektu InduCult2.0.....	16
8. Summary	17
8.1 Introduction	17
8.2 Regional Status Quo and Opportunities	17
8.2.1 Critical Analysis of the Current Status	17
8.2.2 What Can the Focus on Industrial Culture Change?	18
8.2.3 What Can Industrial Culture NOT achieve?	18

8.2.4 County association of LAG Karlovy Vary region	18
8.3 Arguments for development of Living Industrial Culture	18
8.3.1 Industrial Culture Supports Creating a Regional Identity	18
8.3.2 Industrial Culture is a Tool to Make Technical Fields more Attractive and increase the Number Qualified Pupils	18
8.3.3 Industrial Culture Supports Creative Thinking in the Industrial Space	19
8.3.4 Industrial Culture Can Help to Create more Attractive Regions for Tourism	19
8.3.5 Industrial Culture Can Help to Create Networks of Cooperation between Industrial Stakeholders	19
8.4 Stepping stones for fulfilment	20
8.4.1 What Resources do we need?	20
8.4.2 What Resources do we have now?	20
8.4.3 Object of Realization	20
8.4.4 Cooperating Partners	20
8.5 Conclusion	21
8.6 Context of InduCult2.0	21
9. Seznam obrázků	22
10. Seznam zdrojů obrázků	22
11. Seznam literatury a elektronických zdrojů	22

1. Abstrakt

Tento regionální argumentační dokument je postaven na pěti základních argumentech, které popisují, jak může koncept „Průmyslové kultury“ přispět k rozvoji v zájmovém území Krajského sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s. - KSMASKK. Argumenty vznikly na základě workshopu a diskuze osob v tzv. Focus group. Workshop a Focus group proběhly dne 25. 1. 2017 a účastnili se jich zástupci základních a středních škol, muzeí, průmyslových podniků, obcí a dalších organizací odpovědných za místní rozvoj.

Základní argumenty jsou: (1) Průmyslová kultura může podpořit tvorbu společné regionální identity - obyvatelé regionů si budou moci uvědomit, že existuje něco zajímavého a unikátního, co je spojuje. (2) Pomocí konceptu „Průmyslové kultury“ může dojít k zatraktivnění technických oborů a zvýšení kvalifikovanosti studentů střední školy - děti budou moci nahlédnout do reálného pracovního prostředí a zároveň si osahat některé výrobky. (3) Průmyslová kultura společně s kreativním průmyslem mohou napomoci vyvíjet kreativní myšlení - cílem je pomocí mezioborové spolupráce rozvíjet kreativní průmysl. (4) Průmyslová kultura napomáhá zatraktivnit regiony pro turismus - vznik nových kulturně - průmyslových akcí a výstav má za cíl přilákat turisty z ostatních krajů České republiky. (5) Průmyslová kultura napomůže k utvoření sítě spolupráce mezi průmyslovými podniky, školami, obcemi a muzei.

2. Úvod

Do rukou se Vám dostal dokument, jehož cílem je prezentovat argumenty, které mohou být přínosné pro šíření konceptu „Průmyslové kultury“ v Karlovarském a částečně i v Ústeckém kraji. V textu se dozvíte: o stávajícím stavu regionu a jeho možném rozvoji, informace o KSMASKK, jaké instituce jsou vhodné pro zapojení do projektu a proč by měla průmyslová kultura pomáhat vytvářet v regionu jednotnou identitu.

InduCult2.0 popisuje nové pojetí konceptu „Průmyslové kultury“ jako koncepci využívající průmyslového dědictví společně s moderními a budoucími kulturními a kreativními zdroji. Koncept je vybudován v synergii mezi hmotným a nehmotným regionálním kulturním dědictvím z minulosti, současnosti a budoucnosti. Díky spojení všech tří časových segmentů lze porozumět historickým kořenům regionů, a tudíž i vytvářet společnou identitu. Regiony budou podporovány, aby se staly vhodným místem pro práci, život a odpočinek a zároveň také získaly pozitivnější vizitku z pohledu obyvatel České republiky žijících mimo Karlovarský a Ústecký kraj.

Koncept „Průmyslové kultury“ je velice dynamický a rozvíjí se společně s probíhající proměnou ekonomiky a společnosti. Společnost se postupně vyvinula v tzv. informační společnost, která vyžaduje neustálé získávání nových znalostí a jejich kreativní zpracování. Průmyslová kultura může doprovázet současné procesy průmyslové transformace (někdy bývají označovány jako „Průmysl 4.0“) vytvořením nového kulturního nastavení na základě mezioborového myšlení a kreativity. Strategie využívané v rámci projektu InduCult2.0 lze slučovat s národními a regionálními strategiemi pro re-industrializaci skrze vývoj strategie „Průmysl 4.0“.

3. Stávající stav v regionu a příležitosti k rozvoji

3.1 Kritická analýza stávajícího stavu

V této kapitole naleznete kritickou analýzu zájmového území KSMASKK, které je velkou měrou ovlivněno průmyslem. V České republice má průmyslová výroba dlouhodobou tradici. Nejdůležitější tradiční odvětví zde jsou textilní a potravinářský průmysl. V 19. - 20. stol. se začalo velkou měrou vyvíjet i strojírenství. Po druhé světové válce se rozvíjel těžký průmysl, mezi který lze zařadit těžbu uhlí, energetiku, hutnictví a strojírenství. Těžký průmysl byl na vysoké úrovni hlavně na území Sokolovska, kde velkou měrou probíhala těžba uhlí. Po roce 1989 se snížil počet pracovníků v průmyslu o 700 000 zaměstnanců. Některé podniky zanikly a jiné musely změnit své výrobní zaměření s ohledem na poptávku. Čím dál tím častěji se prosazují nové a moderní závody, jejichž největší část investic pochází ze zahraničních firem. Nově se rozvinul také elektrotechnický a automobilový průmysl. Karlovarský a Ústecký kraj je v současnosti aktivní především v chemickém, potravinářském, textilním, oděvním, sklářském, keramickém a porcelánovém průmyslu. [1]

V zájmovém území se nachází několik muzeí, která jsou zaměřena na průmysl. Velké množství muzeí se zaměřuje na prezentaci hornické minulosti. Jedná se zejména o Hornické muzeum v Krásně, Hornické muzeum v Jáchymově, Muzeum v Horním Slavkově a Důl Jeroným. V dalších muzeích v Karlových Varech a Sokolově nalezneme mimo expozice spojené s hornictvím také výstavy zaměřené na sklářský a porcelánový průmysl a výrobu hudebních nástrojů. [2] Muzeum v Nejdku je zaměřené na historii zpracování vlny a slévání cínu. [3] Muzeum v Žatci představuje historii města, která je neodmyslitelně spojená s produkcí piva (potravinářský průmysl). [4] Tyto expozice představují průmysl, který neodmyslitelně patří k minulosti, ale nezaměřují se příliš na prezentaci průmyslu současného.

3.1.1 Průmysl v oblasti MAS Sokolovsko

Z ORP Sokolov pochází hlavní textilní zpracovatelé z Libavského Údolí (ALLIGARD, s.r.o.; Česda, s.r.o.; Libatex, s.r.o.). Sklářská výroba probíhá ve firmě O-I Manufacturing Czech Republic, a.s. v Novém Sedle. Sokolovský region je charakteristický těžbou nerostných surovin, kterou z velké části zajišťuje Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. Na Sokolovsku je mimo jiné dominantní výroba elektrické energie. Největší množství z velkých zaměstnavatelů v ORP Sokolov se zabývá strojní a elektro výrobou. Jedná se o firmy: Wieland Electric v Sokolově na výrobu elektrických součástek, CHODOS CHODOV, s.r.o. výroba strojů a zařízení pro gumárenský a plastikářský průmysl a Svatavské strojírný, s.r.o. [5] Na území MAS Sokolovsko se nachází další významné podniky jako např. AMATI - Denak, s.r.o. v Kraslicích (výroba hudebních dechových nástrojů), AGC Flat Glass Czech a Flaberg CZECH, s.r.o. v Oloví (sklářský průmysl), VISHAY ELECTRONIC spol. s.r.o. v Dolním Rychnově (výroba elektrosoučástek), EPT connector s.r.o. ve Svatavě (konektory pro průmyslovou a telekomunikační techniku a také pro automobily) a podniky Sametex, s.r.o. a CAR TRIM k.s. v Kraslicích (textilní průmysl). Porcelánový průmysl v oblasti upadá, několik podniků zabývajících se výrobou porcelánu bylo již uzavřeno (např. porcelánka Haas & Czjzek v Horním Slavkově, Epiag Lofida - Porcelán CZ v Chodově a porcelánka v Lokti patřící do skupiny Karlovarský porcelán, a.s.). [6]

3.1.2 Průmysl v oblasti MAS Vladař

Na území MAS Vladař působí podniky jako například LAMELA ELECTRIC, a.s., o.z. Kabelovna Chyšé (výroba kabelů), Tecwood s.r.o. (zabývá se dřevařským a korkařským průmyslem), Kabkon Chyšé, s.r.o. (výroba a montáž kabelové konfekce) atd. [7] Na území MAS Vladař se nachází velké množství tzv. montoven tedy továren, které se zabývají kompletací součástek. Důležitou roli hraje na tomto území také potravinářský průmysl, především výroba piva např. v Žatci - jedna z nejvýznamnějších chmelařských oblastí v České republice.

3.1.3 Průmysl v oblasti MAS 21

Území MAS 21 patřilo v minulosti k velmi rozvinutým průmyslovým oblastem. Důležitou roli sehrál v minulosti textilní (Ašsko, Chebsko) a strojírenský průmysl (Ašsko) a výroba hudebních nástrojů (Luby). Původní výroba postupně zaniká kvůli novým konkurenčním zahraničním podnikům. V současnosti je silně rozvinutý automobilový průmysl (např. ILOS Industrie Logistik Service s.r.o v Aši, GR Electronis spol. s r. o. v Hranicích). Tradiční textilní průmysl se nadále zachoval např. ve firmě NOSTRA, spol. s r.o. v Aši (bytové textilie, vyšívání). V Lubech působí světoznámý výrobce strunných nástrojů Strunal, CZ. Na území MAS 21 nalezneme také zástupce sklářského, kovozpracujícího a dřevozpracujícího průmyslu. [8]

3.1.4 Průmyslová kultura a kreativní průmysl

V České republice byl koncept „Kulturních a kreativních odvětví“ (KKO) poprvé objeven v roce 2007. Opatření na podporu konceptu bohužel dosud chybí. Výzkumu kulturních a kreativních průmyslů se v České republice zabýval pouze Institut umění - divadelní ústav prostřednictvím těchto dvou projektů [9]:

(1) Sociálně-ekonomický potenciál kulturních, resp. kreativních průmyslů v České republice (2007-2011)

Projekt zahrnuje:

- studii o sociologicko - historickém vymezení pojmu kulturního, resp. kreativního průmyslu
- návrh definic ukazatelů pro posuzování sociálně - ekonomického potenciálu kulturních průmyslů
- zmapování a strukturaci jednotlivých oblastí kulturních průmyslů v České republice
- návrh doporučení pro kulturní politiku a pro strategii podpory kulturních, resp. kreativních průmyslů v České republice

(2) Mapování kulturních a kreativních průmyslů v České republice (2011 - 2015)

Projekt zahrnuje:

- mapování odvětví kulturních a kreativních průmyslů
- postavení české kultury v globalizovaném světě
- dostupnou INTERAKTIVNÍ on-line mapu kulturních a kreativních průmyslů v České republice (<http://www.culturenet.cz/databaze/databaze/#sa=map>)

Kreativní průmysl se v České republice pomalu rozvíjí pomocí tzv. kreativních inkubátorů. Kreativní inkubátor (KI) je v podstatě podnikatelský inkubátor, který se ovšem zaměřuje na potřeby pracovníků v kulturních a kreativních odvětvích. KI poskytují prostředky pro rozvoj podnikatelského záměru (infrastruktura, asistence při výzkumu, pomáhají získat finanční zdroje, vzdělání v podnikání a poradenství). Kreativní inkubátory se na území České republiky nachází v těchto městech [10]:

- Plzeň- DEPO 2015 (Centrum kreativního podnikání)
- Brno - Kreativní centrum Brno
- Zlín - Centrum kreativních průmyslů Zlín
- Písek - Kreativní inkubátor města Písku/Sladovna, o. p. s.

Nejbližší kreativní inkubátor se nachází v Plzni - DEPO 2015. DEPO 2015 bylo od počátku zamýšleno jako živý prostor, kde se umění a kultura setkávají s podnikáním a vznikají tak inovativní a zajímavá

řešení. V tomto Centru kreativního podnikání (CKP) se nachází první plně vybavená otevřená dílna pro veřejnost tzv. Makerspace. Jedná se o místo pro výrobu prototypů za pomoci nových technologií FabLab a sdílený pracovní prostor Coworking. CKP poskytuje také vzdělávací program zaměřený na podnikatele v kreativních odvětvích. [11]

V Karlovarském kraji a v Ústeckém kraji se v současnosti nenachází žádný kreativní inkubátor. Dle Regionální inovační strategie Karlovarského kraje se zde podpora kreativity a inovace pozvolna rozvíjí. Dle této strategie je Karlovarský kraj zaměřený na tradiční průmyslová odvětví, která se potýkají s úpadkem. Regionální průmyslové podniky pocítují nedostatek vysokoškolsky vzdělaných profesionálů a kvalitně vzdělané pracovní síly v technickém odvětví. V Karlovarském kraji bohužel není soustředěn výzkumný a inovační potenciál. Tato strategie navrhuje řešení hlavních problémů a je tak odrazovým bodem pro rozvoj vědy a inovace v budoucnosti. [12]

3.1.5 Vzdělávací systém

V zájmovém území KSMASKK se nachází několik technicky zaměřených středních škol. Mezi ně patří např. Integrovaná střední škola technická a ekonomická (ISŠTE - Sokolov), Střední průmyslová škola elektrotechnická a ZDVPP - Žatec, Střední průmyslová škola stavební a Obchodní akademie Kadaň, Střední umělecko - průmyslová škola Karlovy Vary, Střední průmyslová škola Locket, Střední průmyslová škola Ostrov a SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice. Dále se v oblasti nachází několik středních odborných učilišť a gymnázií. Na území se vyskytuje přibližně 64 základních škol.

Rozvoj vzdělávacího systému v zájmovém území probíhá pomocí tzv. akčních plánů. Pro základní školy je vytvořeno několik akčních plánů, které mají působnost v různých ORP. Na území KSMASKK vznikly tyto plány: Místní akční plán (MAP) ORP Sokolovsko, MAP ORP Kraslice, MAP ORP Karlovy Vary, MAP ORP Cheb, MAP ORP Aš, MAP ORP Podbořany, MAP ORP Kadaň a MAP ORP Žatec. Středoškolské instituce se snaží rozvíjet tzv. Krajské akční plány, které mají působnost v rámci celého kraje. Krajské akční plány existují pro Karlovarský kraj i pro Ústecký kraj. Dle Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Karlovarského kraje prozatím není spolupráce škol a podniků dostatečná. Cílem těchto plánů je nastavit funkční partnerství a vzájemnou spolupráci středních škol a zaměstnavatelů s cílem zlepšit kvalitu jejich řízení. [23] Místní akční plány v různých ORP jsou zaměřené na síťování různých aktérů spojených s místními základními školami. KSMASKK spolupracuje v současnosti s realizátory některých Místních akčních plánů i Krajských akčních plánů.

3.1.6 Závěr kritické analýzy

Některé průmyslové podniky byly v regionu zrušeny, což vede k úbytku tradiční výroby. Příkladem může být zaniklá strojírna a slévárna Ernst v zaniklé obci Lísková u Sokolova, která musela ustoupit těžbě uhlí [13], porcelánový a uhelný průmysl v Lokti (První česká společnost pro porcelánový průmysl se zkratkou Epiag) [14], továrna na výrobu parafínu v Královském Poříčí [15] anebo porcelánka Haas & Czjzek v Horním Slavkově, jejíž výroba byla pozastavena v roce 2011. [16] I přes uzavření některých podniků v regionu neustále přetrvává zaměření na chemický, potravinářský, textilní, oděvní, sklářský, keramický a porcelánový průmysl. Na území se nachází několik muzeí, které popisují tradiční výrobu v minulosti, ale ne vždy se dostatečně zaměřují i na průmysl současný. V zájmovém území KSMASKK není příliš rozšířen koncept kulturního ani kreativního průmyslu. Institut umění - divadelní ústav se jako jediný zabývá těmito důležitými tématy, avšak opatření na jejich podporu v praxi chybí. Vzdělávací systém v oblasti není dostatečně propojen se zaměstnavateli. Zaměření na průmyslovou kulturu může být jedním z hybatelů rozvoje a zároveň také řešením výše uvedených problémů.

3.2 Co může zaměření na průmyslovou kulturu změnit?

Aktivity v rámci konceptu „Průmyslové kultury“ mohou u obyvatel začít prohlubovat vzájemnou sounáležitost s průmyslovými tradicemi místa, ve kterém žijí. Cílem je přispět k tomu, že místní průmysl přestane být považován za negativní prvek regionů, ale naopak začne spojovat jeho obyvatelé pomocí kulturně - průmyslových akcí anebo exkurzí. Soubor kulturních akcí může mít jako produkt celoregionální význam. Jeho společná propagace může pomoci nastolit spolupráci obcí

a zároveň celého regionu s cílem zlepšovat jeho image mezi obyvateli České republiky. Zkušenosti dobré praxe budou čerpány od partnerů projektu InduCult2.0, zejména ze Saska.

Průmyslová kultura může vést k propojení průmyslových podniků, které jsou doslova nabitý nejrůznějšími technickými aktivitami, se školami a jejich činností. Součástí projektu je vytvoření programu spolupráce škol a podniků (resp. muzeí, ve kterých se uchovává know - how, tradice a historie) s cílem propagovat region, tvořivost, technické dovednosti zdejších obyvatel a zatraktivnit technické obory mezi žáky. Lze například organizovat exkurze v podnicích s interaktivními prvky a s možností rozvoje manuální zručnosti žáků, podporu systému náboru žáků do technických oborů podle potřeb podniků anebo vytvoření výukového programu pro podporu kreativity a podnikavosti.

Koncept „Kreativního průmyslu“ podpoří a veřejnosti zviditelní potenciál kreativních přístupů a zároveň může zvýšit zájem podniků o spolupráci s kreativně smýšlejícími osobami. Spolupráce těchto subjektů bude testována v rámci několikadenního workshopu. Tato aktivita by neměla být zaměřena na provádění hlubokých výzkumů, ale snaží se zviditelnit, jaký přínos mohou mít odborníci na design při zlepšování vzhledu výrobků, resp. prezentace podniků.

3.3 Čeho průmyslová kultura nedosáhne?

Průmyslová kultura není schopna podpořit regionální rozvoj bez přispění podniků, škol, obcí, muzeí a dalších subjektů. Pokud nebudou tito činitelé spolupracovat, pak bude účinek na zvýšení pozitivní image regionu nedostatečný. Koncept „Průmyslové kultury“ není sám o sobě schopen měnit atraktivitu průmyslu bez zapojení mnoha osob, kterým záleží na jeho budoucnosti. Je tedy nakonec opět v rukách lidí, jak bude na tradiční průmysl nahlíženo a zda budou jeho regionální produkty zachovány i pro budoucí generace.

3.4 Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s.

Krajského sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s. (KSMASKK) se rozkládá na území tří místních akčních skupin (MAS): **MAS 21**, **MAS Vladař** a **MAS Sokolovsko**. KSMASKK je situováno v severozápadní části České republiky a nachází se v územní statistické jednotce, tzv., regionu NUTS 2 Severozápad viz Obr. 1. [17]

Obr. 1 Mapa regionů soudržnosti v ČR

Zdroj: (1)

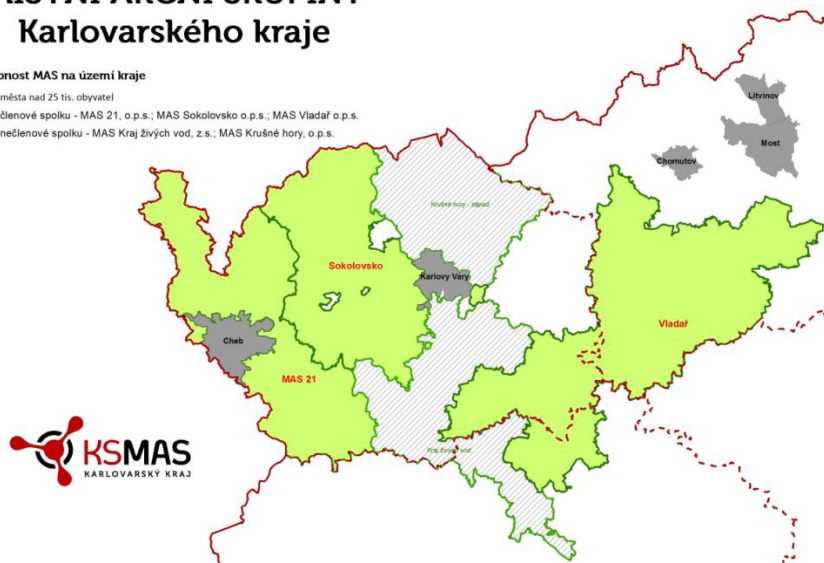
Tyto tři MAS zaujímají většinu Karlovarského kraje a část sousedního Ústeckého kraje (viz mapa na Obr. 2). Území MAS 21 zaujímá 767,8 km² a žije zde 55 935 obyvatel ve 33 obcích a městech (stav k 1. 1. 2014). MAS 21 byla založena 15. prosince 2005. [18] MAS Sokolovsko vznikla v dubnu 2006 a její rozloha činí 770 km². MAS Sokolovsko je zastoupena 37 městy a obcemi a žije zde celkem 90 086 obyvatel (stav k 1. 1. 2015). [7] Území působnosti MAS Vladař se rozkládá na 1392,6 km² a dle informací z Českého statistického úřadu (ČSÚ) zde žije 83 056 osob (stav k 31. 12. 2013). MAS Vladař sdružuje 54 obcí a byla zapsána do rejstříku o.p.s. dne 1. 2. 2006. [19] Celková rozloha KSMASKK je 2 930,4 km² a žije zde přibližně 229 000 obyvatel.

Obr. 2 Mapa území KSMASKK, z.s.

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY Karlovarského kraje

Působnost MAS na území kraje

- města nad 25 tis. obyvatel
- členové spolku - MAS 21, o.p.s.; MAS Sokolovsko o.p.s.; MAS Vladař o.p.s.
- nečlenové spolku - MAS Kraj živých vod, z.s.; MAS Krušné hory, o.p.s.

Zdroj: (2)

KSMASKK vznikl jako dobrovolný svazek již v roce 2006, jako zapsaný spolek funguje od roku 2014. Území KSMASKK je známé jako průmyslová a lázeňská oblast. Průmysl zde hraje důležitou roli již od 19. století. V nedávné době ovšem tradiční průmysl ztratil svojí silnou pozici na trhu a současně s tím došlo i ke zvýšení nezaměstnanosti. KSMASKK je v projektu zapojeno, protože je ze své pozice schopno ovlivnit dění v regionu. KSMASKK má úzké vazby na subjekty spojované s průmyslem (muzea, organizátory kulturních akcí, turistická informační centra, průmyslové podniky, školy, komunity kreativně smýšlejících osob). KSMASKK patří také k Národní síti MAS České republiky. Díky tomuto svazku je schopna šířit informace o projektu napříč celou Českou republikou.

Členové KSMASKK mají zkušenosti s realizací mezinárodních projektů. MAS Sokolovsko byla přidruženým partnerem v projektu SHIFT-X, který byl zaměřený na průmyslové dědictví (INTERREG IVB; Central Europe, 2012-2014) a spolupracovala v mezinárodním projektu s názvem ReSource (INTERREG IVB; Central Europe, 2009-2012). MAS Vladař se účastnila projektu „Hovořme s venkovskými lidmi, podporujeme jejich vzdělávání, ale především jim naslouchejme“ financovaném v programu pro rozvoj venkova (2010-2011). MAS 21 realizovala na svém území projekt v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Bavorsko.

4. Argumenty pro rozšíření živé průmyslové kultury

4.1 Průmyslová kultura jako základ pro tvorbu regionální identity

V zájmovém území KSMASKK se nachází velké množství průmyslových podniků. Ty mají výrazný vliv na život jeho obyvatel. Přesto, že nás průmysl ovlivňuje téměř každý den, neuvědomujeme si dostatečně celou jeho přidanou hodnotu. Spojení slova průmysl a kultura se může zdát na první pohled nelogické. Kulturu ale nacházíme ve věcech, myšlenkách, zvycích, rituálech a lidech a tedy i v průmyslu. [20] Průmyslová kultura může podpořit tvorbu společné identity a přispět k tomu, že průmysl přestane být veřejností vnímán především jako negativní rys regionu a naopak začne být chápán jako spojovací prvek. Na začátku je tedy uvědomění, že místní průmysl je zajímavý a unikátní a má mnohé co nabídnout.

Obyvatelé regionů by nejlépe objevili kulturu podniků, pokud by ji mohli vidět na vlastní oči přímo v průmyslových podnicích. Jejich zpřístupnění veřejnosti je ovšem problematické, protože pohyb na pracovišti sebou přináší bezpečnostní rizika. Průmyslová kultura tedy nemůže být šířena přímo, ale lze ji představovat prostřednictvím průmyslových kulturních akcí anebo výstav. Při vzdělávání dospělých je důležité zvolit správně poměr mezi poučením, zábavou a motivací [21]. Právě kulturní akce mohou být dobrým nástrojem poučení o tradicích zábavnou formou.

Pomocí kulturních akcí a expozic na veřejných místech se může nenásilně šířit autentická místní průmyslová kultura mezi obyvatele regionu, stejně jako mezi lidi z ostatních částí republiky. Takováto pozitivní propagace přispívá k prohlubování pocitu sounáležitosti obyvatel s regionem, vylepšuje se rovněž jeho image ve zbytku ČR. Společné úsilí obcí Sokolovska při organizování akce s přesahem mimo region je dobrým příkladem rostoucí spoluodpovědnosti obcí za lepší obraz regionu v očích veřejnosti.

4.2 Průmyslová kultura jako nástroj pro zatraktivnění technických oborů a zvýšení kvalifikovanosti žáků

Regionální průmysl je nositelem unikátních technologií, vrcholnou ukázkou lidských schopností vynalézat praktická řešení při výrobě, souborem několika technologických operací, které vedou k vyhotovení konečného produktu, ale také se výrazně podílí na rozvoji inovace. Je tedy atraktivní a unikátní a může být hnací silou a motivem pro navázání spolupráce škol a podniků. Vzájemná součinnost je velmi prospěšná pro obě strany. Kooperace s průmyslovými firmami může napomoci školám zatraktivnit technické obory. Pro průmyslové firmy je součinnost přínosná, protože může v budoucnosti zajistit přísun kvalifikované a informované pracovní síly.

Jedním z problémů, které lze zaznamenat v Karlovarském a Ústeckém kraji je nedostatek zájmu studentů o technické vzdělání. V minulém režimu (do roku 1989) byla preferována výuka v technických oborech. Transformace režimu se projevila zvyšováním míry nezaměstnanosti, rozšířením počtu vzdělávacích oborů a postupným úpadkem zájmu o technicky zaměřené školy. [22] Problém by se dal řešit, pokud by již od základní školy byli žáci více informováni o kladech a záporech studijních oborů, o náplni zaměstnání v průmyslových podnicích a o možnostech uplatnění na trhu práce. [24] Dle Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Karlovarského kraje (KAP KK) je oblast výrazně ovlivněna vysokým podílem žáků, kteří nastupují na gymnázia a nízkým počtem studentů v technických oborech. Cílem KAP KK je podporovat spolupráci ZŠ a SŠ a zaměstnavatelů. Úmyslem tohoto plánu je také zapojit zaměstnavatele do procesu volby vzdělávací dráhy žáků a podpořit technické vzdělávání. [23] Díky navázání spolupráce podniků a škol může dojít k rozšíření povědomí o atraktivitách regionálního průmyslu.

V zájmové oblasti KSMASKK prozatím není dostatečně rozvinutá komunikace vzdělávacích institucí a průmyslových podniků. Základní školy většinou nenavazují spolupráci se zaměstnavateli. Mladí lidé na konci základní školní docházky rozhodují o svém životě, aniž by znali dostatečně své možnosti. Seznámí se pouze s nabídkami středních škol a středních odborných učilišť, ale ne s náplní práce v místních továrnách. Oproti tomu technicky zaměřené střední školy často kooperují s průmyslovými

firmami při zřizování povinné praxe žáků. Praktická výuka probíhá částečně přímo v podniku, který může později žáky zaměstnat. Povinná praxe ale není dostatečným nástrojem proto, aby žáci plně rozvíjeli svou kvalifikaci. Proto je nutné, aby střední školy a střední odborná učiliště více spolupracovaly s potencionálními zaměstnavateli a přizpůsobily praktickou i teoretickou výuku potřebám zaměstnavatelů.

Spolupráce škol a firem může vyústit v organizaci exkurzí, odborných přednášek, dnů otevřených dveří atd., které umožní nahlédnout do reálného pracovního prostředí. Pro žáky základních škol mohou být tyto aktivity prospěšné při rozhodování ohledně volby budoucího povolání. Studenti středních škol budou mít díky zintenzivnění této spolupráce možnost rozvíjet svou kvalifikaci. Účastníci Focus group preferovali, aby bylo dětem umožněno nahlédnout do reálného pracovního prostředí. Děti by měly mít možnost vidět, jak probíhá výroba, osahat si některé produkty a pokud to bude možné vyzkoušet si práci na vlastní kůži. Zástupci škol uvedli, že při zvyšování povědomí žáků o průmyslu je vhodné začít využívat moderní technologie. Lze například natáčet videa na téma „Průmysl v okolí“ anebo např. používat k natáčení létající drony.

4.3 Průmyslová kultura podporuje rozvoj kreativního myšlení v prostředí průmyslu

Průmyslovou kulturu lze označit jako soubor hmotného i nehmotného kulturně - průmyslového dědictví, které se neustále vyvíjí. Velký důraz je při jejím rozvoji kladen na inovaci a využívání kreativity. Karlovarský kraj má při rozvoji kreativity a inovace jednu z nejtěžších pozic ze všech krajů v České republice, protože se zde nenachází žádná veřejná vysoká škola technického zaměření, ani významnější organizace zaměřená na výzkum, podnikatelský inkubátor, kreativní inkubátor nebo technologické centrum. V regionu jsou ale dostatečně rozšířené řemeslné kapacity s uměleckými ambicemi, které lze využít při rozvoji kreativního průmyslu. V prostředí průmyslu může dojít k rozvoji kreativity pomocí mezioborové spolupráce firem a umělecky zaměřených jedinců (např. designérů). Umělecky a kreativně smýšlející osoby přitahují většinou obory jako: architektura, design, reklama, film a audiovizuální média, hudba, knihy a tisk, herní průmysl, software, nová média a navazující IT služby, rozhlasové a televizní vysílání, scénická umění, výtvarné umění, umělecká řemesla, gastronomie a kulturní dědictví [25]. Průmyslová kultura může napomoci rozvoji kreativního průmyslu v Karlovarském a částečně i v Ústeckém kraji, pokud poskytne prostor pro setkání osob z více oborů, které by spolu za normálních podmínek nespolupracovali. Jednou z možností je například organizace několikadenního workshopu, kde by se setkali konkrétní představitelé průmyslových podniků a designeři.

Dle diskuze subjektů spojených s regionálním průmyslem (v rámci Focus group) je zapotřebí najít a prezentovat příklady kreativity, které by se mohly stát inspirací pro další kreativní iniciativy. Jako případ kreativity byla v diskusi uvedena průmyslová firma na Kraslicku vyrábějící simulátory Formule 1. Firmu vytvořili mladí kreativní a technicky zaměřeni lidé, kteří díky své zálibě v počítačové hře, dostali nápad vytvořit simulátor Formule 1. Simulátor, který vytvořili, dokonale napodobuje jízdu ve Formuli 1 a to až do takové míry, že jej začali využívat při tréninku jezdců Formule 1. Firma díky kreativnímu nápadu začala prosperovat. Obyvatelé regionu by měli slyšet i pozitivní příběhy spojené s průmyslem, protože stále ještě existuje velké množství lidí, kteří mají negativní náhled na místní průmysl.

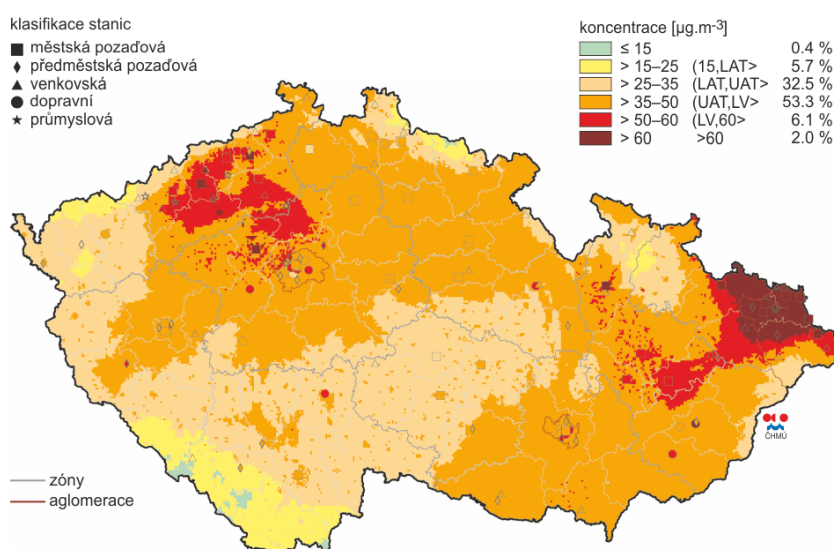
4.4 Průmyslová kultura může pomoci zatraktivnit region pro turismus

Průmyslová kultura může být přínosná při zatraktivnění image západních Čech. Špatná image regionů vznikla kvůli rozvinutému těžkému průmyslu a s ním spojeným znečištěním. Dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je Ústecký kraj důležitou průmyslovou oblastí, kde bylo v minulosti zaznamenáno vysoce znečištěné ovzduší. Situace ohledně znečištění vzduchu se zlepšila, protože průměrné koncentrace znečišťujících látek za 24 hodin již po většinu roku nepřesahují dané limity. [26]. V Karlovarském kraji se těžký průmysl soustředí v oblasti Sokolova. Stav znečištění ovzduší na Sokolovsku se také po dlouhá léta pohyboval na velmi špatné úrovni [27],

kvůli vysoké koncentraci těžby hnědého uhlí, energetického, chemického průmyslu a strojírenské výroby [28].

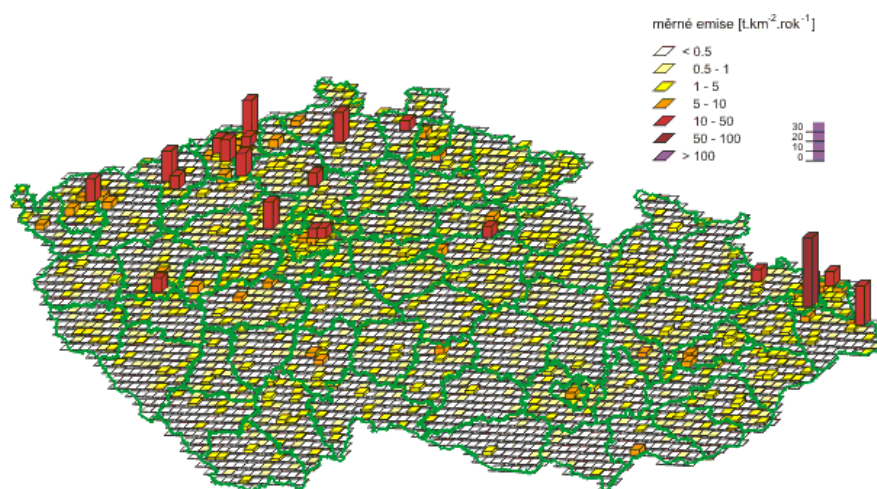
Oblast Sokolovska má v současnosti mnohem čistší ovzduší. K překračování limitů znečištění dochází pouze v zimních měsících. Na následujících obrázcích (Obr. 3 a Obr. 4) lze vidět stav ovzduší v roce 1999 a 2014. Zájmové území KSMASKK v Ústeckém kraji je znečištěno z velké části pouze od 35 do 50 $\mu\text{g m}^{-3}$ PM_{10} , což také nelze považovat za silně znečištěné ovzduší. Rozvinutý průmysl na území nemusí nutně znamenat, že se jedná o špinavé a znečištěné oblasti, ale naopak může přinášet potenciál k vývoji a ukryvat neobjevené technologické postupy a výrobky. Obyvatelé ostatních krajů České republiky si díky průmyslové kultuře uvědomí, že tyto regiony pro ně mají z pohledu cestovního ruchu a zajímavostí co nabídnout. Průmysl zde je spojen s industriálními historickými památkami, atraktivitami, a současně je i nositel zajímavých kulturních tradic. Například tradiční výroba porcelánu, skla, hudebních nástrojů, piva a dalších. Živé kulturní tradice se pojí i k hornictví, které zaměstnávalo v minulosti v oblasti Sokolovska velké množství osob. Jejich využití a rozvoj mohou přispívat k pozitivní propagaci regionu, k prohlubování sounáležitosti obyvatel s regionem, k zatraktivnění nabídky pro turisty a rozšíření znalostí o regionálním průmyslu.

Obr. 3 Maximální 24 hodinové koncentrace PM_{10} v roce 2014

Obr. IV.1.1 Pole 36. nejvyšší 24hod. koncentrace PM_{10} , 2014

Obr. 4 Emisní hustoty tuhých látek v roce 1999

Obr. 1-4 Emisní hustoty tuhých látek ze čtverců 5x5 km, 1999

Zdroj Obr. 3 a Obr. 4: (3)

4.5 Průmyslová kultura pomáhá vytvářet síť spolupráce mezi subjekty spojenými s průmyslem

Z diskuzní skupiny (Focus group) vyplynulo, že v současnosti neexistují dostatečné sítě spolupráce mezi průmyslovými zaměstnavateli, obcemi, školským systémem a muzei. Živá průmyslová kultura spojuje tyto čtyři subjekty, které se váží na průmysl v minulosti, současnosti a budoucnosti (viz Obr. 6). (1) **Muzea** lze označit v souvislosti s průmyslem za objekty, které sdružují informace o historii regionů, včetně historie průmyslové. (2) **Průmyslové firmy** jsou nositelé průmyslových tradic v současnosti. (3) **Studenti škol** mohou ovlivnit směřování a rozvoj průmyslu v budoucnosti. (4) Průmyslové podniky mají vliv na **obce**, ve kterých se nachází. Zástupci obcí rozhodují o dění na svém území a jsou tedy schopny působit na budoucnost firem.

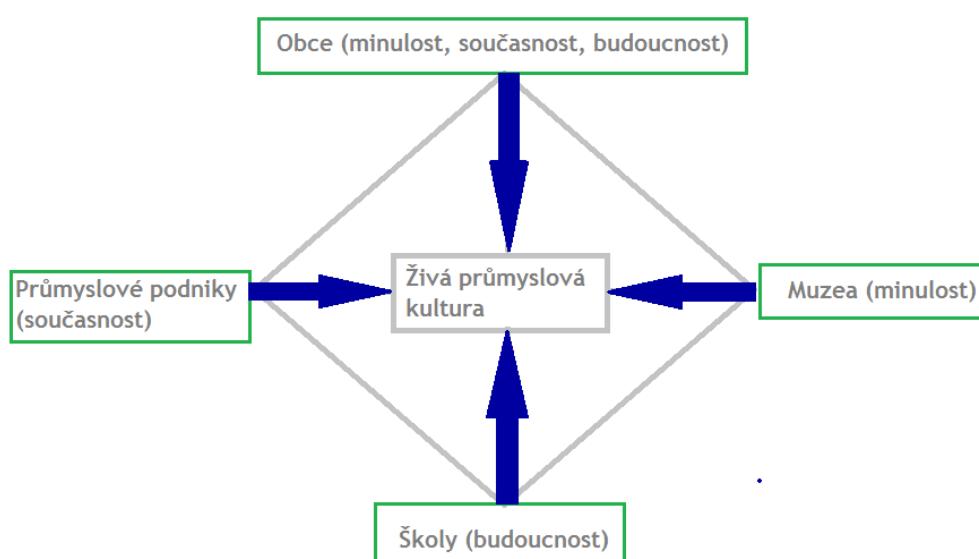
Zástupci obcí uvedli, že nemají kontakt s vedením podniků a fungují často odděleně jako dvě samostatné jednotky. Zástupci průmyslových podniků mají velký vliv na život v obci a měli by usilovat o to, aby jejich dopad byl spíše pozitivní (např. pomocí šíření průmyslové kultury).

Reprezentant muzea v diskuzi (ve Focus group) uvedl, že spolupráce se školami, průmyslovými podniky a obcemi je důležitá pro šíření kulturních tradic spojených s průmyslem. Muzea prozatím nemají navázané sítě spolupráce se vzdělávacím systémem i přesto, že vzájemná spolupráce může přinést mnohé pro žáky zajímavé přednášky o místním průmyslu.

Vzdělávací systém není podle participantů Focus group dostatečně napojen na trh práce. Zástupce zpracovatele KAP KK uvedl, že se v rámci středoškolského vzdělání vyskytuje problém s nedostatečným propojením odborného vzdělávání a praxe. Povinná odborná praxe je často nedostačující. Reprezentanti základních a středních škol vyjádřili v diskuzi zájem o navázání sítě spolupráce s podniky a muzei. Konkrétně se může podle nich jednat o spolupráci při organizaci exkurzí, workshopů, přednášek pracovníků podniků, natáčení motivačních videí, mapování průmyslu v okolí pomocí videa a další aktivity.

Představitelé průmyslové firmy uvedli, že je pro ně lákavá kooperace se školami a obcemi. Spolupráce se školami jim může v budoucnu přinést kvalifikovanou pracovní sílu. Navázání komunikace se zástupci obce může napomoci k integraci podniku do života v obci a zvýšení poptávky o jeho produkty.

Obr. 5 Schéma subjektů, které tvoří Živou průmyslovou kulturu

Zdroj: Vlastní schéma

5. Východiska pro naplnění plánů

5.1 Jaké zdroje potřebujeme?

Je zapotřebí mít dostatek financí, schopných zaměstnanců (včetně kvalitních subdodavatelů, zajistit kvalitní organizaci akcí), čas na realizaci projektu a nezbytný materiál pro provádění některých aktivit. Subdovatelé byli určeni na základě výběrového řízení. Materiálem jsou míněny například vitríny, které je zapotřebí pořídit pro jednu z klíčových aktivit (putovní výstava).

Cílem je také zajistit funkční spolupráci organizací, které mají co dočinění s průmyslem. Důležité je zlepšit komunikaci mezi hlavními aktéry v zájmovém území: průmyslovými podniky, základními a středními školami, muzei, kreativci (designery) a obcemi. Všichni dohromady mohou budovat lepší obraz regionů skrze koncept „Průmyslové kultury“ a „Kreativního průmyslu“.

5.2 Jaké zdroje již máme?

Na projekt byla získána dotace z mezinárodního programu Interreg Central Europe, která zajistí financování hlavních aktivit InduCultu2.0. O jeho realizaci se stará dostatečně kvalifikovaný tým zaměstnanců KSMASKK, který čerpá zkušenosti z velkých mezinárodních projektů, na kterých se podíleli důležití činitelé Karlovarského kraje (ReSource, SHIFT-X). Některé studie jsou v projektu zpracované pomocí externích služeb. Pro zpracování externích zakázek budou vybíráni pouze kvalitní subdodavatelé, kteří mají povědomí o situaci v Karlovarském a v Ústeckém kraji. Na realizaci projektu je určen dostatek času (doba realizace: 36 měsíců). Materiály potřebné k provádění aktivit budou zakoupeny v jeho realizační fázi.

Spolupráce organizací spojených s průmyslem prozatím v oblasti nefunguje. První setkání subjektů spojených s průmyslem proběhlo dne 25. 1. 2017 v rámci workshopu a diskuzní skupiny (Focus group). Focus group je moderovaná skupina, která je vedena na nějaké téma (ohnisko) a vyznačuje se kruhovým uspořádáním její participantů [29]. Workshopu a Focus group se účastnili zástupci základních a středních škol, muzeí, průmyslových podniků, obcí, mikroregionu, Místních akčních skupin (MAS) a realizátoři vzdělávacích místních a krajských akčních plánů. V rámci workshopu byl představen InduCult2.0 a v následné Focus group diskutovali účastníci o jejich motivu participace, o jejich spojení s konceptem průmyslové kultury, o ideální budoucnosti průmyslu a jejich zapojení v projektu. Hlavním výsledkem workshopu a Focus group bylo zjištění, že v rámci regionu existuje zájem o: (1) Šíření povědomí o průmyslu, ale doposud nebyla zavedena spolupráce mezi průmyslovými podniky a obcemi, ve kterých se nachází. (2) Vybudování vazeb mezi základními a středními školami a podniky (existuje pouze vazba středních škol na podniky, ve kterých mají studenti povinné praxe). (3) Průmyslové podniky mají zájem o svůj rozvoj pomocí kreativity. Dle workshopu a Focus group není koncept průmyslové kultury dostatečně známý a rozvinutý. Účastníci workshopu z velké části o konceptu slyšeli poprvé právě na tomto setkání. Pod pojmem „Průmyslová kultura“ si často představili průmyslové dědictví regionu. Reprezentanti KSMASKK vysvětlili participantům komplexnost pojmu a také jeho budoucí konkrétní využití.

5.3 Záměry k realizaci

Cílem projektu je nastolit komunikační kanály mezi důležitými složkami průmyslu tak, aby mezi nimi probíhala kooperace a mohly společně zatraktivnit tradiční procesy výroby v Karlovarském a částečně i Ústeckém kraji. Pomocí klíčových aktivit bude nejprve oslovena veřejnost žijící v zájmovém území, aby pochopila, že průmysl, který se zde nachází má smysl rozvíjet, je zajímavý a unikátní. Další cílovou skupinou budou žáci a studenti škol, kteří budou moci nahlédnout do průmyslových podniků a zároveň podporovat svou kreativitu a podnikavost. Cílem ale není pouze prosadit koncept průmyslové kultury, ale rozvíjet jej dále v továrnách pomocí kreativního průmyslu. Ten je odolný vůči společenským a ekonomickým krizím, protože v době krize objevuje něco nového a originálního (např. umění, herní průmysl), co veřejnost osloví. Dalším důležitým cílem je utvořit novou image zájmového území tak, aby okolními regiony nebylo považováno za špinavé a nezajímavé.

5.4 Kooperační partneři

Jednou z hlavních potřeb regionu je navázat lepší komunikaci a spolupráci mezi třemi časovými liniemi: minulostí, přítomností a budoucností. Prvek minulosti zde představují právě regionální muzea zaměřená na průmysl, která dokážou podat obraz o podnicích a jejich technologických procesech v minulosti. Muzea mohou pomoci vytvořit seznam zaniklých průmyslových odvětví v Karlovarském kraji a části Ústeckého kraje. Časovou linii přítomnosti představují průmyslové podniky, které mají v regionu tradici a zároveň aktivně ovlivňují současné dění v regionu (zaměstnanost, hospodářství, životní prostředí a další). Budoucnost průmyslu je částečně v rukou mládeže, která svým postavením k tomuto odvětví ovlivní jeho další směřování, rozšiřování ale i úpadek. Je zapotřebí zapojit do projektu ochotné ředitele a učitele škol, ale i zvědavé studenty.

Mimo již zmíněné partnery z muzeí, průmyslových podniků a škol je zapotřebí spolupráce obcí, místních akčních skupin (MAS), svazků obcí a měst, či mikroregionů, ale také subjektů podporující podnikání jako např. Hospodářská komora České republiky a další neziskové organizace. Hospodářská komora ČR podporuje rozvoj podnikání mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví, snaží se vytvořit nové podnikatelské příležitosti, podporuje opatření, která přispívají k rozvoji podnikání, podporuje technické vzdělání a odpovědný přechod ze školy na trh práce [30].

Instituce vhodné pro zapojení do projektu:

- **Základní škola:** Jejím cílem je umožnit žákům ZŠ nahlédnout do průmyslových podniků. Ti se dozvědí, co je na různých odvětvích atraktivní a unikátní a jaké jsou technologické postupy výroby. Prohlídky firem mohou žákům pomoci při výběru střední školy.
- **Střední škola:** Pomocí kurzů může být u dětí rozvíjena kreativita a podnikavost. Nad rámec běžných povinných odborných výcviků a praxí se děti naučí kreativnímu myšlení. Při aktivní spolupráci průmyslových podniků a středních škol může být dosaženo vyšší kvality vzdělávání se zaměřením na praktické zkušenosti. Studenti budou moci zjistit, jaké pracovní uplatnění je v regionu nabízeno.
- **Regionální průmyslové podniky:** InduCult2.0 napomůže ke zviditelnění unikátních technologických postupů v podnicích (pomocí kulturních akcí a putovní výstavy). Projekt má za cíl propojit vzdělávání s následným pracovním procesem. To znamená, že podniky budou moci přijímat nové absolventy škol s hlubokou znalostí jejich firmy a produktů. Pro podniky je také lákavá spolupráce s kreativci (designery), která jim pomůže ke kreativnímu pojmání zažitých praktik.
- **Muzea:** Zapojí se při propagaci historie a kultury spojené s průmyslem. Účast v projektu pomáhá ke zvětšení zájmu veřejnosti o minulost, a tedy i výstavy a další aktivity muzeí. „Průmyslová kultura“ zvyšuje atraktivitu regionu, který již není považován za špinavý, ale objevují se zde nové kulturní zajímavosti pomáhající růstu cestovního ruchu.
- **Obce:** Obce často nejsou propojené s průmyslovým podnikem (zónou), který se nachází na jejich území. Spolupráce obcí s průmyslovými podniky povede k utvoření regionální identity. Společná identita bude utvořena na základě uvědomění, že na území obce probíhají zajímavé procesy, které jsou prvkem jeho kultury.
- **Kreativní osoby:** Mohou využít kreativní myšlení a nápady k rozvoji průmyslu tak, aby se stal atraktivní pro veřejnost.

6. Závěr

Průmyslová kultura může mít pozitivní vliv na zájmové území. S konceptem lze vytvořit postupně lepší image oblasti působnosti KSMASKK mezi obyvateli ostatních regionů v České republice. Koncept také přispěje výrazným způsobem k tvorbě společné identity založené na průmyslu. InduCult2.0 se podílí na zachování průmyslu v budoucnosti, protože klade důraz na kreativní myšlení a jeho propagaci mezi mladou generací.

Pojďte s námi podporovat místní průmysl, zapojte se do projektu a naše další pokolení budou mít stále možnost pracovat v průmyslových podnicích, protože bude tato tradiční produkce uchována a kreativně rozvíjena.

7. Kontext projektu InduCult2.0

InduCult2.0 je mezinárodní projekt vytvořený v rámci programu Interreg Central Europe a je financovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). InduCult2.0 spojuje regiony s různou průmyslovou minulostí, přítomností a budoucností, které se nachází mimo hlavní aglomerace ve střední Evropě. Před nedávnem všechny tyto oblasti prošly hlubokou transformací, která nastala v důsledku automatizace, globalizace a otevření trhu. Dlouhodobá ekonomická převaha průmyslové produkce sebou přinesla určité kulturní rysy (vzorce), čitelné právě v oblastech, kde se nachází partneři zapojení v tomto projektu. Jsou to například určité dovednosti, postoje, tradice, ale také hmotné kulturní památky a artefakty. Bohužel jsou zapojené regiony považovány za méně atraktivní z pohledu kultury a doposud nevyužívají ke svému rozvoji plně potenciál průmyslové kultury.

Díky InduCultu2.0 dojde k oživení kulturního ducha dlouhodobě využívaných průmyslových oblastí ve střední Evropě. Společně s místními subjekty budeme znovu objevovat a rozvíjet pozitivní prvky průmyslových komunit u projektových partnerů. Díky mezinárodnímu partnerství bude ve střední Evropě stanovena a podporována společná myšlenka nového pojetí průmyslové kultury. Tento nový koncept bude podporovat posilování odlišných kultur průmyslových regionů a využívat jejich kulturní dědictví jako rozvojový faktor.

Tento argumentační dokument bude dostupný v létě 2017 od 8 projektových partnerů (z Německa, Rakouska, České republiky, Polska, Slovinska, Itálie, Chorvatska, Belgie). Na základě tohoto regionálního argumentačního dokumentu bude na podzim roku 2017 vytvořen jeden společný argumentační list pro zapojené státy střední Evropy.

8. Summary

8.1 Introduction

InduCult2.0 promotes a novel understanding of Industrial Culture as the joint utilization of industrial heritage with contemporary and upcoming cultural and creative resources from an industrial environment. The concept builds on the synergies between tangible and intangible cultural assets of the regional past, present and future. By applying this time-arching concept, it is able to create a progressive, whilst still historically rooted, self-understanding of the regions and an attractive field of regional identity. It supports regions to position themselves as valuable locations for working, living and recreation. Also, it generates a positive image for outside perception.

Industrial Culture is a very dynamic concept that can co-develop with ongoing transformations of economy and society into networked information societies that are increasingly based on knowledge-intensive services and creative industries. It can also accompany upcoming transformation processes (sometimes referred to as 'Industry 4.0') by creating new cultural settings based on cross-sector thinking, creativity, etc. Our strategies are compatible with national and regional government strategies for reindustrialization through the development of 'Industry 4.0' and the evaluation of labor market.

8.2 Regional Status Quo and Opportunities

8.2.1 Critical Analysis of the Current Status

This text describes characteristics of industry. According to the literature, Czech industry is on the decline because we have about 700 000 fewer workers since the year 1989. Following are the descriptions of some important developed industrial sectors in the Karlovy Vary region and the Ústecký region. These developed sectors include chemical, glass, ceramics, porcelain, food and textile industries. This document presents important enterprises in the Karlovy Vary region and the Ústecký region. The reader can also find information here about important closed industrial enterprises in our area of interest.

In the area of KSMASKK, museums are which are focused on industry. A lot of them present the mining (for example: Mining Museum in Krasno, Mining Museum in Jachymov, Museum in Horní Slavkov, Mine Jeroným). In Museum Sokolov we can find other expositions about the porcelain industry, the glass industry and the production of musical instruments. Those expositions introduce the industrial past, but the majority of them do not present much about contemporary industry.

In the Czech Republic, the concept of Cultural and Creative Industry was presented for the first time in 2007. But support for the concepts is still missing. Only one organization before KSMASKK was interested in concepts: Arts and Theater Institute. This institute prepared two projects: Social - Economic Potential of Cultural or Creative Industry in the Czech Republic and Mapping of Cultural and Creative Industry in the Czech Republic. Creativity is developed with the help of Creative Incubators. Only four Creative Incubators exist in the whole area of Czech Republic, but none in the Karlovy Vary region. The nearest Creative Incubator is in Plzeň - DEPO 2015 (Centre for Creative Business).

The support for creativity and innovation is currently developed. The innovation potential of the region is described in the Regional Innovation Strategy for Karlovy Vary Region. One of the regional problems is a lack of educated people in the technical field. According to this strategy we need to create new ideas, and we have to develop innovation and cooperation between industrial enterprises and scientists or designers.

Technical focused schools exist in the KSMASKK area, including high schools in Sokolov, Kadaň, Žatec, Karlovy Vary, Loket, Ostrov and Kraslice. The number of elementary schools is there approximately 64. Regional and Local Action Plans are responsible for regional development of the educational system. Regional Action Plans organize progression of high schools. One of Its

main aims is supporting of cooperation between high schools and employers. Local action plans assist with networking of key people who are connected with elementary schools. The County Association of Local Action Groups in the Karlovy Vary region (KSMASKK) cooperates with organizers of Local Action Plans and Regional Action Plans.

8.2.2 What Can the Focus on Industrial Culture Change?

The concept “Industrial Culture” can increase the knowledge of Czech inhabitants about industrial traditions and provide a feeling of belonging to the region. The aim of Industrial Culture is the promotion of interesting and unique processes in factories. The cooperation of municipalities, enterprises, schools and museums can improve the regional image. The establishment of cooperation between schools and enterprises can lead to the promotion of regional industrial quality, the increase of attractiveness of technical education and the increase of creativity and technical skills. For example, we can organize excursions to enterprises with some interactive elements. The Creative Industry can support cooperation between factories and designers.

8.2.3 What Can Industrial Culture NOT achieve?

Industrial Culture can do nothing for the region without capable and devoted people who will promote the concept. Industrial Culture will not be developed without cooperation of local stakeholders.

8.2.4 County Association of LAG Karlovy Vary Region

This part describes the areas of interest (information about the location of the County Association of Local Action Groups in the Karlovy Vary region - KSMASKK). The KSMASKK is composed of three Local Action Groups (LAG Sokolovsko, LAG 21 and LAG Vladař). Information is presented for all LAGs about the size of their area, number of residents and dates of their formation. The area of the KSMASKK is known as an industrial and spa region. In the 90s, major traditional industries lost market position and many inhabitants became unemployed. The KSMASKK can influence regional development because it has close contacts with entities dealing with industry and culture such as museums, event organizers, tourist information centers, industrial enterprises, schools, creative community networks and cultural departments. The advantage of the KSMASKK is that its members have some experience with international projects.

8.3 Arguments for development of Living Industrial Culture

8.3.1 Industrial Culture Supports Creating a Regional Identity

In the interest area of the KSMASKK, a lot of industrial enterprises have an influence on its inhabitants. Industrial Culture can support creating a common regional identity. Industry can be less perceived as a negative trait of the region in the future thanks to the dissemination of Industrial Culture. Visits of industrial enterprises are the best way for discovering Industrial Culture. But movement in factories can be problematic because there are some security and safety risks for visitors. If Industrial Culture could not be disseminated in the direct way, we can organize some cultural-industrial events and exhibitions.

8.3.2 Industrial Culture is a Tool to Make Technical Fields more Attractive and increase the Number Qualified Pupils

Industry in the area of interest is attractive and unique and it can be a motive for networking of cooperation between schools and enterprises. Mutual interoperability is beneficial to both-side. For schools, the increase of interest in technical fields is important. Industrial enterprises benefit in that they can employ qualified pupils in the future. The lack of interest in technical field is one of the regional problem. We can solve this with more information about technical fields, workloads and about the labor force.

Cooperation and communication has not been developed between schools and employers in our regions. Elementary schools often have no contact with factories. Elementary school pupils have difficulty choosing the second educational level, when they cannot imagine what work in a factory means. High schools have some networks with employers because they have to organize compulsory practice for pupils. These pupil practices are not sufficient for building of good qualifications. The cooperation between these two subjects can lead to the realization of professional lectures, days of open factories and some excursions.

Participants of the discussion in the Focus Group prefer that children will have the choice to visit a real work space. They think that children have to see production, touch on some products and, if it will be possible, try some of the work in the enterprise. Representatives of the educational system said that we have to use modern technologies to increase awareness about the industry. For example, we can create videos with camera or with a flying drone.

8.3.3 Industrial Culture Supports Creative Thinking in the Industrial Space

Industrial Culture is a dynamic concept which uses Creative Industry for its development. Karlovy Vary region is not a model of innovation for regions in the Czech Republic because there are no scientist actors, creative incubators, universities or technological centers. Some artistic capacities in the region are and we can use it for regional development. The right way is interdisciplinary cooperation between enterprises and designers. Industrial Culture can provide a space for meeting of some disciplines in a multi-day workshop.

According to the discussion in the Focus Group, we have to find creative examples of industry and present these examples to the public. Participants tagged the example of the factory near Kraslice which is focused on creating simulators for F1 (cars). The factory was founded with young and creative people who like playing video games. The simulators of F1 are used with real drivers of F1 at this time, because simulators are very realistic and well made. We have to present positive examples and stories connected with industry because a lot of people have negative views on regional industry.

8.3.4 Industrial Culture Can Help to Create more Attractive Regions for Tourism

Karlovy Vary region and the part of Ústecký region do not have a good image compared to other regions in the Czech Republic. The Environment in these regions has not been good. It was polluted because of the development of heavy industry. The Environment is on a higher level in the area currently but bad images persist. Developed industry does not mean that environment has to be dirty and polluted. On the contrary, industry can hide undiscovered potential. We can develop a new part of tourism (tourism focused on the traditional industry in the region). Thanks to Industrial Culture, inhabitants from other regions will find some new unique culture-industrial events on the topic porcelain, glass, musical instrument production, beer and mining. Industrial Culture can serve to promote clean and interesting areas.

8.3.5 Industrial Culture Can Help to Create Networks of Cooperation between Industrial Stakeholders

The discussion group (Focus group) revealed that in regions there are not sufficient networks of cooperation between enterprises, schools, municipalities and museums. Vivid Industrial Culture can connect these four subjects: museums, industrial enterprises, schools and municipalities. Representatives of municipalities said that they have no contact with enterprises in their area and they operate as separate units. The educational system is not connected with the labor market either. According to the Regional Action Plan for Education in Karlovy Vary Region, it is important to involve employers in the process of children choice about their careers. Representatives of education expressed an interest for creating networks with enterprises in their surroundings. The representative of the museum detected the importance of cooperation between all industrial

stakeholders. Museums have no contact with the educational system, but they can build it and present an evolution of the regional industry and its traditional sectors in the future.

8.4 Stepping stones for fulfilment

8.4.1 What Resources do we need?

We need to have: enough funds for the realization of activities, time for this realization, a good team of employees (including quality subcontractors), materials for the organization of mobile exhibitions, and cooperative networks among enterprises, schools, museums, municipalities and designers as a component of creativity.

8.4.2 What Resources do we have now?

We have support from ERDF for the realization of project InduCult2.0. We have enough time for its realization (three years). Our employees are qualified for organizing the activities because we have a lot of experience with some international projects which were realized in the Karlovy Vary region (SHIFT-X, ReSource). We will choose only quality subcontractors who will have awareness about the area of interest. We will be bought materials for the mobile exhibition from an external service. Cooperation of stakeholders to industry will be ensured in the realization phase of this project.

Cooperation of stakeholders does not exist at this time. As a part of InduCult2.0, the first Workshop and Focus Group for industrial stakeholders was organized on 25th of January 2017. Focus Group is a moderated discussion group which is led in some important topic (focus) and its participants sit in a circle. At the meeting, representatives of elementary and high schools, museums, enterprises, municipalities, micro regions, Local Action Groups (LAGs) and realizers of educational local or regional plans were participated. The main aim of the workshop was the presentation of the project InduCult2.0 to regional stakeholders in the Czech Republic. Participants could discuss within the Focus Group the motive for their participation, their connection with the concept of Industrial Culture, the ideal industrial future and their involvement in this project. The main results detected within the workshop and the discussion within the Focus Group: in the region, interest exists for (1) raising awareness about the industry, (2) creating cooperation between schools, enterprises and museums, and (3) development of industrial enterprises with the help of the concept: Creative Industry. We can say that the concept "Industrial Culture" is not developed and well known between industrial stakeholders. Workshop participants heard about the concept for the first time. They imagined the Industrial Culture as a regional industrial heritage. Representatives of KSMASKK explained in details the concept and its use.

8.4.3 Object of Realization

The aim of this project is to establish the communication channels between important components of the industry. The communication between stakeholders can lead to more attractiveness traditional processes in our regions. We will contact the local public through key activities, and then we will promote interesting and unique methods demonstrating the value of industry.

8.4.4 Cooperating Partners

One of the most important needs of the regions is better cooperation among three time components (past- museums, current - enterprises, future -schools). But, we also need the cooperation of Local Action Groups, unions of municipalities, towns, Microregions, and bodies which will support entrepreneurship as a chamber of commerce and other non-profit organizations.

Possible subjects for involvement in the project:

Elementary schools - Students have problems with choosing a high school. We can help them with the presentation of enterprises in their region. The presentation makes industry more attractive to the students.

High schools - Students can learn to develop their creativity and increase their technical knowledge thanks to cooperation with enterprises.

Regional industrial enterprises - The concept “Industrial Culture” supports the extension of knowledge about unique technological production processes. The project can connect education with future jobs.

Museums - Museums will promote history and culture that are connected with industry.

Municipalities - Municipalities will build connections with enterprises to increase public awareness about local industries.

Creative people - Creative people can help to develop the industry with their minds and ideas.

8.5 Conclusion

InduCult2.0 has great positive influence for areas of interest. With the concept of the Industrial Culture, we can make better images of the Karlovy Vary and the part of Ústecký regions to inhabitants from other Czech regions and other states in Europe. Industrial Culture: can help to create common regional identity, the technical education can make more attractive between pupils and it can develop creative thinking.

Join us with the promotion of the regional industry; get involved in this project and our future generations will still have the possibility to work in traditional enterprises because traditional production will be preserved.

8.6 Context of InduCult2.0

InduCult2.0 is a Central European cooperative project, funded by the ERDF. The project brings together regions situated outside major agglomeration areas in Central Europe with a distinct industrial past, present and future. In recent years, all of the partner regions have undergone deep transformation processes due to automation, adaptation to globalized production patterns and the opening of markets in the former state-led economies. Long economic predominance of industrial production created a particular cultural setting: certain skills, attitudes, traditions as well as tangible monuments and artefacts. However, these regions are usually considered culturally less attractive and they are not utilizing their distinct Industrial Culture to its full potential.

Together with local stakeholders, project partners can rediscover and develop the positive elements of their industrial communities. Partners can set out jointly to: (1) promote and establish the idea of a novel understanding of Industrial Culture in Central Europe, (2) to strengthen the distinct culture of industrial regions, and utilize it as a location factor and (3) empower industrial regions. Each InduCult2.0 region sets up together with its stakeholders an individual argumentation outlining a common understanding and ambition of the region on the subject of Industrial Culture

In the summer, 2017, Regional Argumentation Paper will be available for InduCult2.0 regions in Germany, Austria, Czech Republic, Poland, Slovenia, Italy, Croatia and Belgium. Apart from this regional purpose, the individual argumentation papers will be used as a basis for a joint Transnational Argumentative Paper (to be available in autumn 2017).

9. Seznam obrázků

Obr. 1 Mapa regionů soudržnosti v ČR.....	8
Obr. 2 Mapa území KSMASKK, z.s.	9
Obr. 3 Maximální 24 hodinové koncentrace PM10 v roce 2014.....	12
Obr. 4 Emisní hustoty tuhých látek v roce 1999.....	12
Obr. 5 Schéma subjektů, které tvoří Živou průmyslovou kulturu	13

10. Seznam zdrojů obrázků

- (1) Evropské strukturální a investiční fondy. [online]. 2016. [cit. 5.10.2016]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz>
- (2) KSMASKK, z.s. [online]. 2016. [cit. 5.10.2016]. Dostupné z: <http://ksmas-karlovarsko.cz/o-nas/>
- (3) Český hydrometeorologický ústav [online]. 2016. [cit. 6.10.2016]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/historicka-data/ovzdusi>

11. Seznam literatury a elektronických zdrojů

- [1] KARAS, Petr, HANÁK, Ludvík. Maturitní otázky zeměpis. Praha: FRAGMENT, 2011. 216 s.
- [2] Muzeum Sokolov, Krásno, Jáchymov a Horní Slavkov [online]. 2017. [cit. 18. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.omks.cz>
- [3] Muzeum, Nejdek, Karlovy Vary [online]. 2017. [cit. 18. 5. 2017]. Dostupné z: <http://kvmuz.cz>
- [4] Muzeum Žatec [online]. 2017. [cit. 19. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.muzeumzatec.cz>
- [5] ORP Sokolov - Strategie území správního obvodu ORP Sokolov v oblasti předškolního a základního vzdělání, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zaměstnanosti. Sokolov. 2014
- [6] MAS Sokolovsko o.p.s. - Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko na období 2014- 2020. [online]. 2017. [cit. 23. 5. 2017]. Dostupné z: <http://mas-sokolovsko.eu/scld/uvod/>
- [7] MAS Vladař. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Valeč, 2016. 238 s. (verze 1.0)
- [8] MAS 21. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS 21 na období 2014 - 2020. Velká Hleďsebe 2015. 282 s.
- [9] CIKÁNEK, Martin. Kreativní průmysly: Cesta ze země montoven a překladišť. 2011. [online]. [cit. 23. 5. 2017] Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/cikanek_disk_37.pdf
- [10] ŽÁKOVÁ, Eva a kol. Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR, Stav, potřeby a trendy, II. svazek. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2015. [online] [cit. 18. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/>
- [11] DEPO 2015. [online]. 2017. [cit. 18. 5. 2017]. Dostupné z: www.depo2015.cz
- [12] Karlovarský kraj. Regionální inovační strategie Karlovarského kraje. 2014 [online]. [cit. 19. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.karp-kv.cz/cz/Stranky/RIS-3.aspx>
- [13] BERANOVÁ, VAICOVÁ, Romana. Zaniklé obce na Sokolovsku. Sokolov: Krajské muzeum Sokolov, 2005. 252 s. ISBN: 80-86630-06-4

- [14] VLASÁK, Vladimír, VLASÁKOVÁ, Eva. Dějiny města Lokte. Loket: Město Loket, 2004. 200 s.
- [15] VLASÁKOVÁ, Eva, VLASÁK, Vladimír, JISKRA, Jaroslav. Dějiny obce Královské Poříčí. Královské Poříčí, 1998. 159 s.
- [16] SCHRAMM, Katharina. Porcelánová cesta. Hohenberg nad Ohří/Selb: Porzellanikon, 2014. 120 s.
- [17] Evropské strukturální a investiční fondy. [online]. 2017. [cit. 19. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/N/NUTS-II>
- [18] MAS 21, o.p.s. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS 21 na období 2014 - 2020 [online]. 2017. [cit. 23. 5. 2017]. Dostupné z: <http://mas21.cz/>
- [19] MAS Vladař o.p.s. - Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Vladař. [online]. 2017. [cit. 19. 5. 2017]. Dostupné z: http://www.vladar.cz/dokumenty/20140831_sclld_vladar.pdf
- [20] URBAN, Lukáš, DUBSKÝ, Josef, MURDZA, Karol. Masová komunikace a veřejné mínění. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 240 s. ISBN: 978-80-247-3563-4
- [21] PLAMÍNEK, Jiří. Vzdělávání dospělých. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. 336s. ISBN: 978-80-247-4806-1
- [22] ŽÍDEK, Libor. Transformace české ekonomiky 1989- 2004. Praha: C. H. Beck, 2006. 304 s. ISBN: 80-7179-922-X
- [23] Karlovarský kraj. Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Karlovarského kraje. Karlovy Vary: 2016. 59 s. [online]. [cit. 23. 5. 2017]. Dostupné z: http://www.kvskoly.cz/manazer/projekty/Stranky/KAP_KK.aspx
- [24] DYTRT, Zdenek. Odpovědný management. Praha: Management Press, 2015. 129 s. ISBN: 978-80-7261-348-9
- [25] BEDNÁŘ, Pavel a kol. Metodika mapování kulturních a kreativních průmyslů na lokální a regionální úrovni ČR. Praha: Institut umění, 2016. 124 s. ISBN: 978-80-7008-372-7 - dostupné z: <http://www.idu.cz/>
- [26] OECD. Zpráva o politice, stavu a vývoji životního prostředí - Česká Republika. Praha: OECD, 2005. 216 s. ISBN: 80-7212-317-3
- [27] Ministerstvo životního prostředí. Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České Republiky (Karlovarský kraj). Praha: CENIA, 2007. 21 s.
- [28] MŠMT. Analýza potřeb území karlovarského kraje. Karlovy Vary: Karlovarský kraj, 2016. 148 s.
- [29] REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada publishing a.s., 2009. 192 s. ISBN: 978-80-247-3006-6
- [30] Hospodářská komora České Republiky [online]. 2017. [cit. 23. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/>